

Michna, Pavel

Takzvané "brněnské poháry" ve sbírkách musea v Tišnově

Sborník prací Filozofické fakulty brněnské univerzity. E, Řada archeologicko-klasická. 1965, vol. 14, iss. E10, pp. 365-366

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/109378>

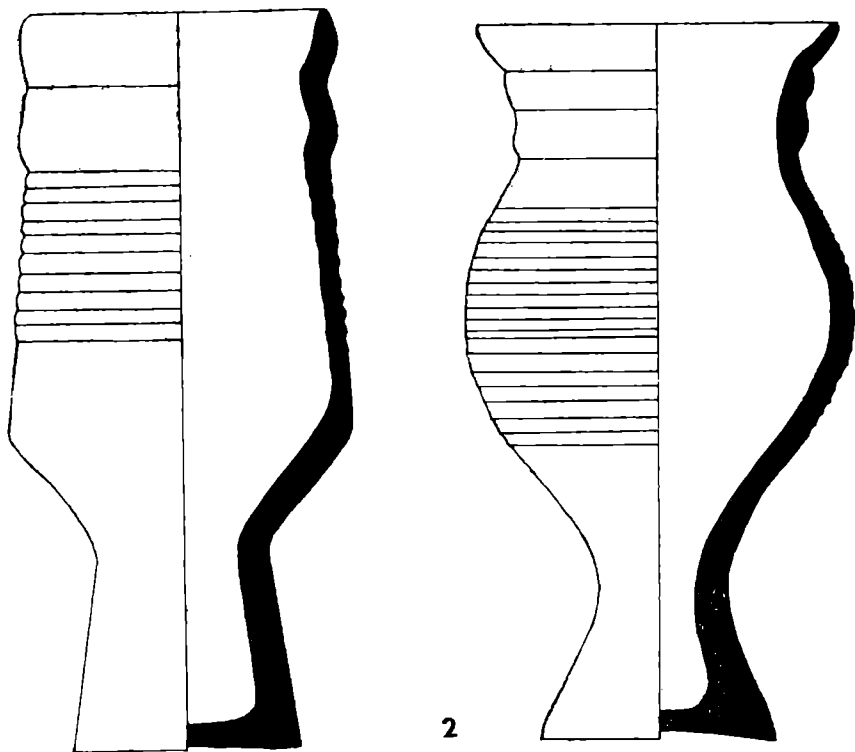
Access Date: 24. 02. 2024

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

Takzvané „brněnské poháry“ ve sbírkách musea v Tišnově

V archeologických sbírkách Podhoráckého musea v Tišnově je uloženo i několik kusů středověké keramiky. Některé tyto předměty byly darovány museu již před delší dobou. Vzhledem k tomu, že v tehdejší době postrádalo odborného vedení, nebyly přesně zjištěny okolnosti nálezů. Teprve nyní, díky ředitelce musea, prom. hist. A. Christové a odbor. pracovníkovi J. Hájkovi, se tyto škody vzniklé laickým vedením odstraňují.

Obr. 12. „Brněnské poháry“ ve sbírkách musea v Tišnově. 1 — pohár inv. č. 5902, nalezený v Čebíně; 2 — pohár inv. č. 6660, nalezený v Brně-Komárově.

Podobný osud stihl i tyto „brněnské poháry“, u nichž neznáme dokonce ani dobu nálezů. První pohár (obr. 12: 1) má inv. č. 5902. Pochází z blíže neurčeného místa v Čebíně, okr. Brno-venkov, kde jej našel učitel J. Doušek, a daroval museu v Tišnově. V. 19,5 cm, š. hrdla 7,8 cm, š. dna 6 cm. Válcovité tělo a nožka se směrem vzhůru zužují. Okraj je rovný, mírně profilovaný. Tuhovaný, lesklý povrch je světle šedý. Tělo nádoby je pokryto žlábkováním s vzestupnou tendencí. Stěny nádoby jsou tenké a směrem dolů, k duté nožce, zesilují.

Druhá nádoba (obr. 12: 2) má inv. č. 6660. Pochází z Brna-Komárova. Tišnovskému museu ji darovala M. Vejvodová. V. 19 cm, š. hrdla 9,5 cm, š. dna 6,3 cm. Tělo je kulovité a hustě

žlábkováno. Na trychtýřovitém hrdle jsou dva vývalky. Nožka je dutá. Povrch je černě tuhován. Lom střepu je růžový. Celá nádoba je ladně a plynule tvarována.

Obě nádoby byly vyrobeny na rychle rotujícím hrncářském kruhu, což dokazuje šroubovitě žebrování. Celá tektonika nádob prozrazuje pozdně gotický původ. Podobné „černé zboží“ bylo nalezeno již dříve na různých místech Brna (B. Bretholz: Geschichte der Stadt Brünn, Brünn 1911, Taf. VIII.). V novější době (roku 1957) bylo „černé zboží“ objeveno v Orlí ulici v Brně při terénních úpravách na parcelách domů č. 8–12. (B. Novotný: Hromadný nález ze 16. století v Brně, Fontes archeologicae Moraviae, Tom. I., Archeologický ústav ČSAV, pobočka v Brně). Některé tvary pohárů z Orlí ulice jsou velmi podobné pohárům z musea v Tišnově (B. Novotný: l. c., tab. III: 13, IV: 7). Na základě nálezu celku a historických zpráv datuje B. Novotný „černé zboží“ z Orlí ulice do 16. století. Shodně se dají datovat i oba poháry z tišnovského musea.

Pavel Michna

Так называемые „брюновские бокалы“ в коллекциях музея в г. Тишнов. Оба бокала были найдены гораздо раньше. Так как мы не знаем обстоятельств, при которых они были найдены, нельзя их точно датировать. Только приблизительно можно их отнести к 16 в.

Die sogenannten „Brünner Becher“ in Sammlungen des Museums in Tišnov. Die Funde der beiden Becher sind älteren Datums. Ihre Fundumstände sind nicht bekannt, so dass dadurch eine genauere Datierung verunmöglicht ist. Wir können sie nur rahmenartig ins 16. Jahrhundert versetzen.

Übersetzt von E. Uhrová

Zjišťovací výzkum středověkého opevněného objektu v trati „Na hrádku“ u obce Lhotice (okr. Třebíč)

Na východním okraji katastru obce Lhotice, na výběžku hřebene, který se táhne po pravém břehu říčky Chvojnice, se nachází objekt přibližně eliptického tvaru, který je z jižní a jihovýchodní strany ohraničen příkopem. Na severovýchodní straně je ohraničen prudkým spádem k říčce Chvojnici. Jen na severozápadě není objekt nikterak ohraničen. Maximální délka vnitřního areálu objektu je 42 m a maximální šířka 20 m. Průměrná šířka příkopu je 10 m. Na vnější straně příkopu je nízký val. Maximální hloubka příkopu je 3 m (obr. 13: 2). Největší nadmořská výška objektu je 423 m. Z lokality byl v minulosti odvážen kámen na stavební účely. Celý objekt je dnes pokryt vzrostlým lesem¹.

Výzkum byl zahájen dne 12. srpna 1963 na jihozápadním okraji vnitřního areálu objektu těsně nad příkopem. Již při předběžném ohledání bylo zjištěno, že val zde obsahuje velké množství kamenů. Napříč předpokládané zdi byla položena sonda č. I ve směru severovýchod-jihozápad o rozměrech 2 × 3 m (obr. 13: 4). Sondou byla zjištěna zeď 200 cm široká, vybudovaná z lomového kamene kladeného na nekalitní maltu. Na vnitřní straně byla zeď uchována do hloubky 80 cm, na vnější straně do hloubky 120 cm.

Sonda č. II, položená přibližně uprostřed objektu (obr. 13: 4), měla za úkol zjistit případný sled vrstev a tak umožnit další výzkum, který by postupoval po jednotlivých vrstvách. To se nám však nepodařilo.

Napříč příkopem byla vedena sonda č. III o rozměrech 280 × 50 cm. Při výkopu byly zde zjištěny větší balvany, které se sem dostaly při destrukci obvodové zdi. Výzkumem bylo zjištěno, že původní úroveň dna příkopu byla až o 80 cm hlouběji, než je jeho dnešní dno.

Současně s výzkumem sondy č. III probíhal výzkum sondy č. IV, položené v severní části areálu objektu na místě menší vyvýšeniny, kde bylo možno předpokládat zbytky základů zdíva. Původní sonda o rozměrech 2 × 3,6 m byla během výzkumu dle potřeby rozšiřována (obr. 13: 4).